

Recuperant “Gaudí i la dimensió transcendent”

Dg, 3/10/2010 per Eloi Aran Sala
[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

Arrel de la celebració del 150è aniversari del naixement d'Antoni Gaudí, l'any 2002, l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i un gran ventall d'entitats van organitzar “[L'any Gaudí](#)”. En aquell context, oferint un espai d'estudi gaudinià a cavall entre la hagiografia de tradició oral i la bibliografia tècnica arquitectònica, la [Fundació Joan Maragall](#) va oferir un [cicle de conferències](#) coordinat per Anna M. Blasco i Ramon Pla i Arxé sota el títol “**Gaudí i la dimensió transcendent**”. Dos anys més tard, aquells estudis van ser recollits i publicats en format de [llibre](#) a la [Col·lecció Cristianisme i Cultura](#) de l'Editorial Cruïlla.

Si en els darrers articles vaig presentar l'estudi dels fonaments ideològics de l'arquitectura religiosa gaudiniana a “[Gaudí, entre l'arquitectura cristiana i l'art contemporani](#)”, de Jaume Genís Terri, i també vaig parlar d'una obra de divulgació de caire més pastoral-espiritual a “[Antoni Gaudí: La palabra en la piedra. Los símbolos y el espíritu de la Sagrada Familia](#)”, de Jean-Paul Hernández, amb “Gaudí i la dimensió transcendent” ens trobem amb un recull polièdric del fet religiós de l'arquitecte. És polièdric en tant que ens atansa a la dimensió transcendent de Gaudí des de les diferents perspectives - la històrica, la literària, l'arquitectònica i la social - com si anèssim estudiant un per un els fragments del seu trencadís biogràfic. Així i tot, la persona de Gaudí, la seva re-creació de la natura, i la relació amb Déu no deixen de ser aquells tres elements noumènics kantians (Persona, Món i Déu) que resten com a misteris per a la raó pura. L'atracció per Gaudí és l'atracció pel misteri.

Des d'un punt de vista arquitectònic és molt interessant l'aportació de Maria Antonia Crippa al capítol “**Sagrat i profà en l'arquitectura de Gaudí**”. Com ja es pot entreveure pel títol, es tracta bàsicament d'un diàleg entre l'obra de Gaudí i l'obra de Mircea Eliade “Lo sagrado y lo profano”, però també va fent referència al concepte d'espai sagrat de Panikkar, al magistral “Construir, habitar, pensar” de Heidegger i al descobriment del “Genius Loci” en la teoria arquitectònica de N. Schultz i K. Frampton. L'autora de l'article, sense citar-lo, també fa seva la queixa de la pèrdua dels símbols en l'urbanisme actual feta per Joseph Rykwert a “La idea de ciudad”, i mostra les obres de Gaudí com un “*axis mundi*”, una irrupció del temps i l'espai cristians en forma de creu de sis braços, marcant un cosmos sagrat

enmig de l'asèptica trama urbana de Cerdà. Caminar per la ciutat amb Gaudí és pregar a través de la ciutat:

“El món, Catalunya, Barcelona, les seves cases, les seves esglésies, els seus jardins i els seus parcs són llocs de trobada amb el sagrat, però només en quant s’hi manté una relació constant (...). L’arquitectura de Gaudí és sagrada, però només en tant que és projecte d’obertura al Sagrat de la seva i de la nostra consciència.”
(pag 108)

Una darrera nota ignasiana. En el capítol “**Relacions amb Torras i Bages, Casanovas i altres intel·lectuals**”, Ramon Pla i Arxé parla de la relació de Gaudí amb el jesuïta Ignasi Casanovas. Sembla que Gaudí recomana fervorosament a Joan Maragall l’assistència a les xerrades sobre art i religió del P. Casanovas i, fins i tot, quan Joan Maragall fa pila a una d’elles Gaudí li ho retreu. Què va endur-se Gaudí de les xerrades i la relació amb el P. Casanovas sj? No ho sabrem mai perquè del rumiatge intern del pensament gaudinià no ens ha arribat res més que la seva materilaització edificada, però seria ben interessant poder estudiar-ho.